

Statsforvalteren i Troms og Finnmark

*Romssa ja Finnmárkku stáhtahálddašeaddji
Tromssan ja Finmarkun staatinhallittija*

Vår dato:
28.10.2022

Vår ref:
2022/8007

Deres dato:

Deres ref:
22/485-15/JSN

Storfjord kommune
Oldersletta 1
9046 OTEREN

Saksbehandler, innvalgstelefon
Marianne Erlandsen, 78950592

Klage over dispensasjon for oppføring av telekommunikasjonsmast med tilhørende utstyrshytte på eiendommen gnr. 52 bnr. 6 i Storfjord kommune – kommunens vedtak stadfestes

Statsforvalteren i Troms og Finnmark viser til kommunens oversendelse av klage i den ovennevnte sak den 16. september 2022, mottatt her den 19. september 2022. Vi viser også til vårt foreløpige svar.

Storfjord kommunes vedtak om dispensasjon fra LNFR-formålet i kommuneplanens arealdel stadfestes.

Tiltaket er i strid med arealformålet LNFR i kommuneplanens arealdel. Statsforvalteren har etter en konkret vurdering, og i likhet med kommunen, kommet til at vilkårene for å innvilge dispensasjon i saken er oppfylt, jf. plan- og bygningsloven § 19-2.

Vi vil begrunne vår avgjørelse i det følgende.

Sakens bakgrunn

Statsforvalteren forutsetter at saken er godt kjent for partene i saken. Vi vil likevel gi et kort sammendrag av sakens faktiske side.

Pro Invenia AS søkte den 12. november 2020 på vegne av Telenor Norge AS, heretter benevnt tiltakshaver, om rammetillatelse for oppføring av telekommunikasjonsmast på 24 meter med tilhørende utstyrshytte på ca. 8 kvm på eiendommen gnr. 52 bnr. 6 i Storfjord kommune.

Formålet med tiltaket er etter det opplyste å forbedre dekning og kapasitet i mobilnettet i området. I forbindelse med rammesøknaden er det også søkt om dispensasjon fra arealformålet landbruk, natur, friluftsliv og reindrift (LNFR) i kommuneplanens arealdel.

Storfjord kommune innvilget søknaden om dispensasjon, men vedtaket ble opphevet av Statsforvalteren på bakgrunn av klage. Statsforvalteren ba kommunen i denne forbindelse om en fornyet behandling av det påklagede vedtaket, se vår avgjørelse av 20. juni 2022 med referanse 2022/2883.

Kommunen har nå gjennomført en fornyet behandling av søknad om dispensasjon i tråd med anmodningen fra Statsforvalteren.

Kommunen har i forbindelse med dispensasjonssøknaden sendt saken på høring. Troms og Finnmark fylkeskommune kom med følgende merknad:

Fylkeskommunen anbefaler likevel å trekke mast og basestasjon mest mulig bort fra eksisterende tilrettelegging for friluftsliv i området. Vi ber om at søker går i dialog med Storfjord kommune og grunnkretsen Hatteng om egnet plassering for ikke å forringe kvalitetene knyttet til turmålet og tilretteleggingen på Skjellhumpen. Detaljert plassering bør også velges for å redusere visuell påvirkning i landskapet, med særlig fokus på de merkede turrutene.

Ishavskysten friluftsråd har også kommet med et lengre innspill i brev av 07. juli 2022. I brevet konkluderes det med at tiltaket vil ha stor negativ påvirkning på friluftsområdet og turfolkets opplevelse av friluftsområdet. Ishavskysten friluftsråd mente også at saken frem til dette tidspunkt ikke var tilstrekkelig opplyst, ettersom det ikke var vurdert om to mindre master kan gi samme deknings effekt, samt at kommunens vurdering av alternative lokasjoner ikke var tilstrekkelig.

Miljø,- plan og driftsstyret i Storfjord kommune traff den 11. august 2022 vedtak om å innvilge dispensasjonen. Kommunen stilte på bakgrunn av kommunedirektørens innstilling vilkår om avbøtende tiltak som forutsetning for dispensasjon.

Statsforvalteren mottok den 24. august 2022 en henvendelse fra Helen Isabell Ryeng i anledning kommunens vedtak. I henvendelsen ble det stilt spørsmål ved om saken var tilstrekkelig opplyst til at kommunen kunne ta stilling til om vilkårene for å gi dispensasjon var oppfylt. Statsforvalteren tok ikke nærmere stilling til innholdet i dette brevet før Storfjord kommune oversendte saken for klagebehandling.

Av oversendelsen fra Storfjord kommune fremgår det at kommunens vedtak av 11. august 2022 var påklaget av Helen Isabell Ryeng og Morten Døhl i brev av 01. september 2022. Videre fremgår det at kommunen v/ Miljø,- plan og driftsstyret underinstansbehandlet klagen i møte den 16. august 2022. Miljø,- plan og driftsstyret kom til at klagen ikke skulle tas til følge og oversendte saken til Statsforvalteren for ny klagesaksbehandling den 19. september 2022.

Statsforvalterens myndighet

Statsforvalteren kan prøve alle sider av saken, herunder også ta stilling til nye omstendigheter. Statsforvalteren skal videre vurdere de anførsler som klagerne har fremsatt, og kan også hensynta omstendigheter som ikke er berørt i klagen. Når Statsforvalteren er klageinstans for vedtak truffet av en kommune, slik tilfellet er i denne saken, skal vi samtidig legge stor vekt på hensynet til det kommunale selvstyret ved prøving av fritt forvaltningsskjønn, jf. forvaltningsloven § 34 annet ledd tredje punktum.

Statsforvalterens vurdering

Klagefrist og rettslig interesse

Statsforvalteren legger til grunn at vedtaket er påklaget innenfor klagefristen av part med rettslig klageinteresse, jf. forvaltningsloven (fvl.) §§ 28 og 29.

Plangrunnlag

Saken gjelder oppføring av antennemast på Skjellhumpen i Storfjord kommune. Den omsøkte plasseringen er etter det opplyste også kalt Bjørnhumpen. I det følgende benytter vi oss av begge navnene for den omsøkte plasseringen.

Det omsøkte arealet er omfattet av kommuneplanens arealdel for Storfjord kommune 2015-2027. Arealet omfattes per i dag ikke av noen reguleringsplan. Arealet ligger i kommuneplanens arealdel innenfor et område avsatt til landbruks-, natur- og friluftsmål samt reindrift (LNFR).

Arealformålet LNFR skal brukes for å angi områder som i utgangspunktet ikke skal bebygges, men som skal nyttes til landbruk, reindrift eller bevares av hensyn til alminnelig natur- og friluftsinnteresser. I områder avsatt til LNFR er det i utgangspunktet kun tillatt å oppføre bygninger og iverksette tiltak som er nødvendig for stedbunden næring. For øvrig gjelder et generelt byggeforbud.

Oppføring av antennemast er et tiltak i strid med arealformålet i kommuneplanens arealdel. Tiltak som er i strid med gjeldende arealplaner skal ikke tillates, jf. pbl. § 11-6 første ledd og § 1-6 andre ledd, og er følgelig avhengig av at det foreligger dispensasjon fra kommuneplanens arealdel, jf. pbl. § 19-2 andre ledd.

Kommunen har for øvrig lagt til grunn at tiltaket ikke krever dispensasjon fra andre forhold. Statsforvalteren vil her bemerke at pbl. § 29-4 første ledd første punktum gir bygningsmyndighetene kompetanse til å bestemme byggverkets plassering i terrenget, sokkelhøyde og høyde. Når det gjelder høyde, fremgår det av § 29-4 første ledd tredje punktum at «bygning» med gesimshøyde over 8 meter og mønehøyde over 9 meter bare føres opp hvor det har hjemmel i plan etter lovens kapittel 11 eller 12. Siden § 29-4 første ledd tredje punktum kun gjelder «bygning», får ikke bestemmelsen direkte anvendelse på byggverk, herunder konstruksjoner slik som i vår sak. Ifølge pbl. § 30-4 første ledd gjelder bestemmelsene i loven også for konstruksjoner, «så langt de passer». Statsforvalteren legger til grunn at kommunen har foretatt en vurdering av om § 29-4 første ledd tredje punktum «passer» jf. pbl. § 30-4 første ledd.

Denne saken gjelder kun dispensasjon fra LNFR-formålet.

Vurdering av omsøkt område i kommunens kartlegging av friluftsområder

Ishavskysten friluftsråd har i samarbeid med Storfjord kommune kartlagt viktige friluftsområder i kommunen ut fra Miljødirektoratets veileder M98-2013. Miljødirektoratets kartlegging av viktige friluftsområder skal blant annet gi kommunene et bedre grunnlag for å ivareta friluftslivsinteressene kommunale planprosesser, for eksempel i utarbeiding av kommuneplanens arealdel og kommunedelplaner for idrett/friluftsliv/fysisk aktivitet.¹

Omsøkte plassering ligger innenfor Hatteng nærområde som er kategorisert som «nærturterreng» og «svært viktig friluftsområde». Under fanen «inngrep», er området kartlagt som «ganske utbygd». I

¹ <https://kartkatalog.miljodirektoratet.no/dataset/Details/31>

forbindelse med kartleggingen er det også gitt en beskrivelse av området, herunder hvordan området blir brukt. Denne beskrivelsen vil vi komme tilbake til nedenfor.

Dispensasjon fra LNFR-formålet i kommuneplanens arealdel - dispensasjonsvurderingen

Innledende bemerkninger

Pbl. § 19-2 første ledd første punktum gir kommunen myndighet til etter søknad å dispensere fra bestemmelser i loven, forskrifter eller planer gitt i medhold av loven. Det er en forutsetning for kommunens adgang til å gi dispensasjon at vilkårene i pbl. § 19-2 andre ledd er oppfylt.

Plan- og bygningsloven § 19-2 første og andre ledd lyder:

Kommunen kan gi varig eller midlertidig dispensasjon fra bestemmelser fastsatt i eller i medhold av denne lov. Det kan settes vilkår for dispensasjonen.

Dispensasjon kan ikke gis dersom hensynene bak bestemmelsen det dispenseres fra, hensynene i lovens formålsbestemmelse eller nasjonale eller regionale interesser, blir vesentlig tilsidesatt. Fordelene ved å gi dispensasjon skal være klart større enn ulempene. Det kan ikke dispenseres fra saksbehandlingsregler.

I dispensasjonsvurderingen må bygningsmyndighetene foreta en konkret avveining mellom de hensyn som lovens formålsbestemmelser eller gjeldende planer skal beskytte, og de hensyn som taler for dispensasjon. Det kreves at hensynene bak bestemmelsen det dispenseres fra ikke blir vesentlig tilsidesatt. I tillegg må det foretas en interesseavveining der fordelene med tiltaket må vurderes opp mot ulempene, og vilkåret for å kunne innvilge dispensasjon er at disse finnes klart større etter en samlet vurdering, jf. Ot. prp. nr. 32 (2007-2008) punkt 6.19.

Statsforvalteren vil videre vise til at spørsmålet om å dispensere fra planer reiser særlige spørsmål. Planen er blitt til gjennom en omfattende beslutningsprosess, og er vedtatt av kommunestyret som kommunens øverste folkevalgte organ. Kommunale planer omhandler konkrete omstendigheter knyttet til arealutnyttelsen innenfor et bestemt område. Det skal følgelig ikke være kurant å fravike disse. Utbredt bruk av dispensasjoner vil derfor lett kunne undergrave kommunale planer som informasjons- og beslutningsgrunnlag. Hvorvidt vilkårene for å innvilge dispensasjon er oppfylt, er for øvrig et rettsanvendelsesskjønn som Statsforvalteren kan prøve fullt ut.

Det første spørsmålet er hvorvidt en dispensasjon fra arealformålet LNFR i kommuneplanens arealdel vil medføre at hensynet bak bestemmelsen og/eller hensynene som angitt i plan- og bygningslovens formålsbestemmelse blir vesentlig tilsidesatt, jf. pbl. § 19-2 annet ledd første punktum.

Vesentlighetsvurderingen

Det følger av ordlyden «vesentlig» at ikke enhver tilsidesettelse av de hensyn som gjør seg gjeldende vil medføre at dispensasjon ikke kan gis. Dette understøttes av forarbeidene Ot.prp. nr. 32 (2007-2008) s. 242 hvor det er presisert om vilkåret «vesentlig» at «ordvalget innebærer at det normalt ikke vil være anledning til å gi dispensasjon når hensynene bak bestemmelsen det søkes om dispensasjon fra fortsatt gjør seg gjeldende med styrke».

Kommunen har i det påklagede vedtaket kommet frem til at hensynet bak LNFR-formålet ikke vil bli vesentlig tilsidesatt. Kommunen mener masta fotavtrykk tilsier at den i begrenset grad vil legge beslag på areal som benyttes til å utøve friluftsjakt i området. Kommunen finner det videre ikke sannsynliggjort at området vil bli mindre brukt til friluftsjakt ved oppføring av masta, og

viser til at det er flittig brukt i dag til tross for lignende infrastruktur i området i form av eksisterende kraftlinjer. Kommunen mener tiltaket vil ha negativ innvirkning på Bjørnhumpen som turmål, men «kan ikke konkludere med at bestemmelsen det dispenseres fra blir vesentlig tilsidesatt» og at «negativ påvirkning er av visuell art, men ikke til hinder for videre bruk som friluftslivsområde».

I klagen er det pekt på at kraftlinjene verken kan ses fra Bjørnhumpen eller på veien opp til Bjørnhumpen. Videre er det pekt på at turstien til Bjørnhumpen ikke krysser disse strømlinjene. Klagerne mener også at den omsøkte masta vil forringe naturopplevelsen som Bjørnhumpen som en del av et uberørt naturområde gir. Klagerne har videre stilt spørsmål ved om kommunen med det påklagede vedtaket har ment å omregulere området til et sted hvor fremtidig tekniske installasjoner skal samles, og påpekt at det i så tilfellet ikke kan gjøres i et enkeltvedtak.

Miljø,- plan og driftsstyret har ved underinstansbehandling av klagen vist til kommunedirektørens vurdering av klagen og har også kommet med tilleggsmerknader. Når det gjelder spørsmål fra klagerne om det er tale om en omregulering, har kommunen uttalt at det ved neste revidering av kommuneplanens arealdel (KPA) må legges til rette for samfunnsmessig viktig infrastruktur og installasjoner, og at man anser det som hensiktsmessig å gjøre dette i det aktuelle området kraftlinjene går og hvor antennemasta er søkt oppført. Når det gjelder hvor synlig dagens kraftlinjer er fra Bjørnhumpen, er kommunen av den oppfatning det kommer an på hvor man er i terrenget, og at «man skal ikke gå mange meter fra utsiktspunktet/der man ikke ser linjene, før dagens kraftlinjer er synlig».

Slik saken er opplyst, forstår vi kommunen slik at plasseringen av den omsøkte masta kun vil berøre friluftshensynet i LNFR-formålet. Det vises til opplysningene i det påklagede vedtaket om at jordbrukskontoret den 06. januar 2022 har uttalt at omsøkt område ikke er berørt av landbruksfaglige interesser, samt kommunens vurdering om at tiltaket ikke vil komme i konflikt med reindrifta. Statsforvalteren finner at kommunen har gjennomført en korrekt identifisering av hensynene bak LNFR-formålet som det søkes om dispensasjon fra.

Når det gjelder spørsmålet om hensynet bak LNFR-formålet vil bli vesentlig tilsidesatt, er det så langt vi kan se, ikke holdepunkter i saken for at tiltaket berører andre hensyn enn de som ligger til grunn for friluftformålet.

Statsforvalteren finner det ikke tvilsomt at oppføring av masta vil kunne redusere verdien av området som friluftsterreng og at hensynet til friluftslivet derfor blir berørt. Selv om masta relativt sett har et lite fotavtrykk, vil den på grunn av høyden være synlig fra avstand. Den vil også utgjøre et fremmedelement i naturen, og slik klagerne fremholder, dele opp et uberørt naturområde. Videre vil vi vise til at tiltaket i noe grad kan sies å stå i motsetningsforhold til rikspolitiske mål. Det er et rikspolitisk mål at friluftslivsverdien skal sikres, særlig i områder nær der folk bor.²

Når Statsforvalteren likevel har kommet til at tiltaket ikke vesentlig tilsidesetter hensynet bak friluftformålet, har vi lagt avgjørende vekt på at friluftslivet i det vesentligste kan utøves som før, og at tiltaket derfor, verken alene eller sett i lys av allerede etablerte høyspentledninger, samlet sett kan sies å overstige grensen for vesentlig tilsidesettelse. Som vi har vist til ovenfor, må det en del til til for å kunne legge til grunn at det er en «vesentlig» tilsidesettelse av de hensyn som gjør seg gjeldende. I foreliggende sak er det omsøkte området kategorisert som et «nærturterreng» i

² Se blant annet pkt. 3.2 i Nasjonal Handlingsplan for friluftsliv

<https://www.regjeringen.no/contentassets/ce805bbda07b40d184115b512d1c0de0/t-1564.pdf>

kartleggingen av viktige friluftsområder. I kartleggingsrapporten er friluftslivet i området beskrevet på følgende måte:

Området er svært mye brukt til hverdagsfriluftsliv og trimturer, både av lokalbefolkninga og besøkende i tilknytning til campingplassen i sentrum. Det ligger en lysløype på Brenna som også er tilrettelagt for sommerbruk, samt en skytebane med tilrettelagt bål plass. Dette området er mye brukt av den lokale barnehagen og skolen. I Hattelia ligger en trimpostkasse. Elveforbygningen langs Kitdalselva har en gruset sti som benyttes til fotturer. Det er en rasteplass på Taterneset langs E6/E8 hvor det er populært å raste for de veifarende. I Åsen ligger et mye brukt turområde med et nettverk av stier som går hele veien fra boligområdet og videre opp mot aksla av Mannfjellet (utenfor avgrenset område). I dette området ligger to trimpostkasser, og en gapahuk. Skolen og barnehagen bruker området til utflukter med naturundervisning. Det er elgjakt i deler av området.

På bakgrunn av beskrivelsen som her er sitert, og det forhold at omsøkt plassering er lokalisert nært tettstedet Hatteng og boligbebyggelse for øvrig, må det etter vårt syn, først og fremst legges til grunn at omsøkt område utgjør en randsone mellom skog og befolkningen i kommunen. Dette tilsier at man i noe grad kan forvente å møte på visse typer samfunnsmessig nødvendige installasjoner som en antennemast. Det forhold at kommunen og Ishavskysten friluftsråd har kategorisert området som «ganske utbygd», kan understøtte et slikt syn.

Antennemasta har i tillegg en nokså gjennomsluttig konstruksjon og kan derfor, selv om det er et fremmedelement i naturen, ikke sies å dominere utsikten i området. Det vises herunder til illustrasjoner inntatt i saksdokumentene. Sammenholdt med at masta i liten grad vil forhindre eller redusere muligheten for å bruke området til friluftsliv, slik friluftslivet er beskrevet i kommunens kartlegging av området, er Statsforvalterens syn at det ikke er tale om en vesentlig tilsidesettelse av hensynet bak friluftformålet. Statsforvalteren vil herunder presisere at det følger av de momenter som vi her har nevnt, at vi i likhet med kommunen ikke finner grunnlag for å legge avgjørende vekt på de innsigelser og bemerkninger som Fylkeskommunen og Ishavskysten friluftsråd har inngitt i forbindelse med saken.

Når det gjelder klagerens spørsmål om kommunen ved det påklagede vedtaket har ment å omregulere det omsøkte området, er Statsforvalteren av den oppfatning at formuleringene som klagerne har vist til, ikke kan tas til inntekt for dette. På bakgrunn av at plan- og bygningsloven stiller rettslig bindende krav til hvordan arealformål skal fastsettes, vil det heller ikke kunne knyttes rettsvirkninger til et eventuelt forsøk på omregulering gjennom enkeltvedtak i en dispensasjonssak. Statsforvalteren er for øvrig enig med klagerne i at den klare hovedregelen er at planer skal følges inntil de oppheves eller endres. Hensynene til demokrati, offentlighet og helhetlig arealbruk, gjør det viktig at endringer i arealutnyttelsen skjer i samsvar med reglene om arealplanlegging, og ikke ved enkeltdispensasjoner, jf. blant annet Sivilombudets uttalelse i sak 2019-4292. Dette innebærer at dersom kommuneplanen ikke lenger er i samsvar med hvordan kommunen ønsker å utvikle det aktuelle området, som at kommunen ønsker å bruke LNFR-området til å samle samfunnsnyttig infrastruktur, bør kommunen som utgangspunkt endre plan fremfor å dispensere. Se blant annet Sivilombudets sak SOM-2019-589. Når det gjelder denne saken konkret, vil vi imidlertid tilføye at det forhold at tiltaket ikke synes å forhindre videre utnyttelse av området, er et forhold som gjør det mindre betenkelig å innvilge en dispensasjon fremfor å omregulere området i en planprosess. Hensyn som demokrati, offentlighet og helhetlig arealbruk, er etter vår vurdering tilstrekkelig ivaretatt gjennom høring av dispensasjonen, samt gjennom adgangen til å klage på vedtaket.

Det neste spørsmålet blir etter dette hvorvidt fordelene med å innvilge dispensasjon er «klart større» enn ulemper etter en samlet vurdering, jf. pbl. § 19-2 annet ledd annet punktum.

Fordel-/ulempevurderingen

Kommunen har i det påklagede vedtaket av 11. august 2022 gitt følgende begrunnelse for at kravet om at fordelene må være klart større enn ulemper er oppfylt:

Ulemper ved dispensasjon i denne saken er at masta visuelt sett avviker fra dens naturlige omgivelser. MPD har kommet frem til at tiltaket vil begrense friluftslivet noe, da med tanke på det begrensede arealet som medgår og at det er et få antall personer som vegrer seg for å gå nær en mast/mener masta forringer naturoplevelsen.

Av fordeler ved dispensasjon i denne saken, nevnes at antennemasten vil vesentlig bedre dekkningen og kapasiteten for mobile kommunikasjonstjenester i områder som i dag har særdeles dårlig og ustabil dekning. Bedring av dekningsnett er et viktig samfunnsbehov, og kommer mange til gode. Økningen av digitale løsninger på flere viktige samfunnsområder understøtter dette.

Hensyn til dekningsnett, samfunnssikkerhet og beredskap er etter MPDs syn tungtveiende fordeler. Etter en samlet vurdering er MPD kommet til at fordelene ved omsøkt dispensasjon er «klart større» enn ulemper.

I klagen er det blant annet fremholdt at et relevant spørsmål i saken er om den omsøkte plasseringen er det beste alternativet. Klagerne mener at plasseringen ikke er det beste alternativet for å «gi bedre mobildekning i øvre Kitdal eller Nyli i Signaldalen». Klagerne har i denne forbindelse vist til at dekningskart viser at Hattelia 2 vil gi bedre mobildekning i Kitdal, mens en antennemast på Bjørnhumpen «ikke gir noen, om varierende grad av dekning for mobildata». Videre har klagerne vist til uttalelser fra Telenor til nettavisen iStorfjord som klagerne mener støtter opp om klagerens vurdering. Klagerne har også fremholdt at «Telenors argument nå er at også «E6 og Hatteng sentrum skal få bedret dekning», og har i denne forbindelsen vist til uttalelse fra Telenor i ovennevnte nettavis. Klagerne mener på denne bakgrunn at fordelene ikke er klart større enn ulemper.

I kommunedirektørens vurdering av klagen heter det blant annet at:

Storfjord kommune har tatt søkers dokumentasjon til etterretning da disse har funnet omsøkte lokalisering som tilfredsstillende for å kunne levere de tjenester som er ønsket til områdene som i dag står uten, eller med for dårlig, dekningsgrad. Søker har hatt egne teknikere for å utarbeide dekningskart, og funnet lokasjonen som er ønsket.

Miljø-, plan-, og driftsstyret har ved sin underinstansbehandling av klagen blant annet tilføyd følgende til kommunedirektørens vurdering:

(...) tiltakshaver har argumentert for at plassering på Bjørnhumpen etter deres vurdering er den beste, og at det er derfor de har søkt om dispensasjon akkurat i det angjeldende området. Dersom dispensasjonen ikke blir gitt som omsøkt, vil oppføring av mast for å sikre dekningsnett til de som har dårlig/ingen dekning i dag, bli utsatt på ubestemt tid. Dette taler for helt klart for dispensasjonen.

Kommunen har slik Statsforvalteren oppfatter det, ansett det som en relevant fordel ved dispensasjon at det raskt vil kunne forbedre dekningen i området, og at det vil være en fordel for samfunnssikkerhet og beredskapssituasjonen at det er dekning i området. Når det gjelder ulemper har kommunen pekt på at tiltaket vil være negativt for utøvelsen av friluftslivet i området, særlig i form av det visuelle og dersom noen skulle vegre seg for å være i nærheten av masta.

Når det gjelder ulemper, er Statsforvalteren enig i kommunens vurdering, og kan slutte seg til denne. Statsforvalteren legger til at det også vil være en ulempe ved dispensasjonen at det ikke blir gjennomført en like omfattende og åpen behandling av saken som ved en eventuell reguleringsprosess.

Når det gjelder fordeler, finner Statsforvalteren at kommunen har identifisert og vektlagt relevante, klare og positive fordeler. En sentral oppgave i arealplanleggingen, er å avklare samfunnsmessige behov og å fremme samfunnssikkerhet, se for eksempel pbl. § 3-1. Se også Prop.169 L (2020–2021) side 55 hvor det fremgår at det er relevant å vektlegge fordeler for samfunnet. Se også Sivilombudets uttalelse SOM-2020-4737. Videre er det en relevant fordel at kommunen ved å gi dispensasjon unngår en tidkrevende planprosess, se Sivilombudets uttalelse 2019-4292. Statsforvalteren vil tilføye at det også må anses som en relevant fordel at masta vil gi bedre mobildekning til befolkningen som bruker området. Eksempelvis ved ulykker eller andre tilfeller der det er behov for øyeblikkelig hjelp.

Videre er Statsforvalteren enig i kommunens vurdering om at fordelene ved å gi dispensasjon er klart større enn ulempene ved en samlet vurdering, og kan i det vesentligste slutte seg til denne. Statsforvalteren har i sin vurdering lagt avgjørende vekt på at ulempene som gjør seg gjeldende er av en slik art at tiltaket ikke vil forhindre fremtidig utvikling av området. Videre er ulempene av en slik art at de kun i mindre grad vil forhindre den faktiske utøvelsen av friluftslivet slik det er beskrevet i kommunens og Ishavskysten friluftsråd sin kartlegging av 2018. Som vi allerede har vært inne på, har masta og utstyrshuset et lite fotavtrykk, og kan derfor ikke sies å redusere arealet som benyttes til friluftsliv i nevneverdig grad. Fordelene synes slik saken er opplyst for Statsforvalteren å være klart større enn ulempene ved en samlet vurdering.

Når det gjelder klagerens anførsler om at det finnes områder som er bedre egnet til omsøkt tiltak, vil vi vise til at kommunen har lagt til grunn i sin behandling av søknaden at antennemasten skal gi bedre mobildekning i områdene Kitdalen, Signaldalen og Hatteng sentrum. Tiltakshaver har fremholdt at valg av Skjellhumpen først og fremst er basert på dekningsforholdene, men at det også er vurdert andre momenter i valget av plassering. Valg av plassering synes basert på en helhetlig vurdering ut fra hvor man basert på et faglig ståsted får de beste totale dekningsforholdene, men også ut fra forhold som topografi, avstand, dekning fra andre basestasjoner, avtale med grunneier o.l. Når det gjelder dekningsforholdene har tiltakshaver videre uttalt at Skjellhumpen gir «klart beste dekningen på alle 3 ønskede områdene». Videre har tiltakshaver eksplisitt uttalt at Hattelia, som klagerne mener er et bedre alternativ, gir «dårligere dekning oppover Kitdalen og det vil fortsatt være et dekningshull i Signaldalen fra disse lokasjonene. Den gir bedret dekning i Sørtdalen, noe skjellhumpen ikke gjør». Se brev fra Pro Invenia AS på vegne av Telenor datert 17. september 2022.

Det er etter Statsforvalterens vurdering, ikke forhold i saken som tilsier at kommunen skulle utredet sakens faktiske sider knyttet til tiltakets fordeler ytterligere.

Øvrige anførsler
Kulturlandskap

Klagerne har anført at tiltaket vil påvirke kulturlandskapet og at konsekvensene ikke er belyst. Det er vist til at området er i Riksantikvarens register over kulturhistoriske landskap av nasjonal interesse (KULA). Kommunen har i det påklagede vedtaket konkludert med at det tiltaket ikke vil påvirke kulturlandskapet.

Statsforvalteren kan ikke se at det er mangler ved kommunens behandling av dispensasjonssøknaden opp mot kulturlandskapet.

KULA-registeret er et verktøy for kommunene slik at de kan ivareta viktige landskapsverdier i sin planlegging. Kommunen skal i sin behandling av dispensasjonssøknader etter pbl. § 19-2 tredje ledd blant annet legge vekt på konsekvensene dispensasjonen får for KULA-områdene. I dette ligger det, så langt vi kan se, at verdier i kulturlandskapet etter en konkret vurdering kan gjøre seg gjeldende i den aktuelle saken og da må inngå i kommunes samlede vurdering av om vilkårene for å gi dispensasjon er oppfylt.

Det er videre ikke et uttalt mål at kulturlandskap skal forbli urørt eller det ikke skal skje endringer i disse områdene, se nærmere nedenfor om Riksantikvarens rapport.

I foreliggende sak er status hos Riksantikvaren at det er gjennomført møter med Storfjord kommune om kommunens kulturlandskap, og det er utarbeidet en rapport hvor området er nærmere beskrevet.³ Om kyst og dalområdene i Storfjord kommune heter det følgende på side 28:

De lavereliggende områdene tåler i langt større grad nye tiltak og etableringer uten at landskapets kulturhistoriske verdi forringes. Det er likevel viktig at kulturminnene fra andre verdenskrig og den kalde krigen tas hensyn til ved nyetableringer.

I foreliggende sak har ikke Fylkeskommunen/Sametinget som høringsinstans inngitt merknader til tiltaket, og det er heller ikke påklaget av disse eller andre regionale eller statlige myndigheter. Videre er det ikke opplyst om forhold ved den omsøkte plasseringen som tilsier at der er kulturminner på stedet, og det foreligger heller ikke holdepunkter i saken som tilsier at områdets verdi, slik det er beskrevet i ovennevnte rapport, i vesentlig grad skal bli påvirket av tiltaket. Vi kan på denne bakgrunn, og i likhet med kommunen, ikke se at tiltaket vil påvirke kulturlandskapet i en slik grad at vilkårene for å gi dispensasjon ikke er oppfylt.

Anførsler knyttet til drikkevann

Klagerne etterlyser svar på henvendelse om drikkevann. Når det gjelder spørsmål knyttet til drikkevann, har vi merket oss Mattilsynets vurdering av saken, og deres oppfordring om å registrere vannkilder. Statsforvalteren bemerker herunder at kommunen må kartlegge hvilke krav som eventuelt skal stilles i en rammetillatelse knyttet til vann, herunder hvilke forhold tiltakshaver må fremskaffe dokumentasjon om.

At tiltakets plassering ikke forringer naboers tilgang på rent drikkevann, er et hensyn som i vurdering av tiltakets plassering etter pbl. § 29-4 første ledd kan være relevant. Vi presiserer imidlertid at pbl. § 29-4 første ledd ikke er en selvstendig avslagshjemmel.

³ <https://www.riksantikvaren.no/prosjekter/kulturhistoriske-landskap-av-nasjonal-interesse-kula/> rapporten finnes under fanen «KULA – Troms».

Slik saken ligger an på dette tidspunkt, kan vi imidlertid ikke se at det er forhold knyttet til drikkevann som må vurderes nærmere i tilknytning til innvilgelse av dispensasjon.

Anførsler knyttet til naturmangfold

Klagerne etterlyser informasjon om tiltakets konsekvenser for naturmangfoldet på stedet, og viser til at det er registrert flere arter under «arter av nasjonal forvalningsinteresse».

Statsforvalteren har notert seg at Statsforvalteren v/planseksjonen som sektormyndighet ikke har hatt merknader til at dispensasjonen innvilges, se brev av 30. juni 2022. Statsforvalteren har innsigelsesmyndighet blant annet i saker som berører naturtyper av regional eller nasjonal verdi, utvalgte naturtyper og prioriterte arter, og foretar en konkret vurdering av forholdene i den enkelte sak.

Verdier som kan gi grunnlag for innsigelse inngår i kategoriene stor eller svært stor i tabellen i vedlagt link.⁴ Vi kan ikke se at grønnefink, gjøk, trettåspett og granmeis i er disse kategoriene. På bakgrunn av disse forholdene og sakens opplysning for øvrig, herunder at sektormyndigheten ikke har funnet grunn til å fremme innsigelse, legger Statsforvalteren til grunn at tiltakets konsekvens for nevnte arter ikke er av slik karakter at det var nødvendig med innsigelse for å ivareta disse interessene, sml. rundskriv T-2/16 datert 17.02.2021 pkt. 2 bokstav b. Rundskriv T-2/16 er ment å klargjøre hva som er spørsmål av nasjonal eller vesentlig regional betydning, eller som av andre grunner er av vesentlig betydning på klima- og miljøområdet.

Statsforvalteren finner på denne bakgrunn at det korrekt er lagt til grunn at tiltakets konsekvenser for naturmangfoldet på stedet ikke er av en slik art at de skal tillegges vekt ved dispensasjon, jf. pbl. § 19-2 tredje ledd.

Øvrige spørsmål i saken

I klagen er det satt opp flere punkter med spørsmål. Statsforvalteren mener at spørsmålene langt på vei er besvart i vår avgjørelse ovenfor. Vi vil likevel bemerke at det etter vår vurdering ikke er av betydning for saken om det på et senere tidspunkt blir klart at masta må merkes med lys. Vi legger til grunn at klagerne sikter til om masta må merkes som et luftfartshinder. Dette er forhold som kommunen kan ta nærmere stilling til i rammetillatelsen. Statsforvalteren er for øvrig enig med klagerne og Ishavskysten friluftsråd i at lysforstyrrelser for mange vil kunne forringe kvaliteten på utøvelsen av friluftslivet i området, men vi finner det likevel vanskelig å legge til grunn at en eventuell merking av masta vil medføre at vilkårene i § 19-2 andre ledd ikke er oppfylt. Vi viser i denne forbindelse til at konsekvensene av tiltaket slik vi har lagt til grunn ovenfor, i det vesentligste ikke vil endre seg selv om det blir montert et lys i toppen av masta.

Statsforvalteren kan etter vurderingen over ikke se at klagen inneholder anførsler som kan føre frem.

Klagen har etter dette ikke ført frem.

Med hjemmel i pbl. § 1-9, jf. delegasjonsfullmakt, fatter Statsforvalteren følgende

⁴ <https://www.miljodirektoratet.no/ansvarsomrader/overvaking-arealplanlegging/arealplanlegging/konsekvensutredninger/vurdere-miljokonsekvensene-av-planen-eller-tiltaket/naturmangfold/sette-verdi-i-hvert-delomrader/>

vedtak:

Storfjord kommunes vedtak av 11. august 2022 i sak 42/22 stadfestes.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages. Partene underrettes ved kopi av dette brevet. Vi gjør oppmerksom på partenes rett til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter, jf. forvaltningsloven §§ 18 og 19.

Med hilsen

Tone Selseth Bertheussen (e.f.)
leder for juridisk seksjon

Sara Holthe Jaklin
nestleder juridisk seksjon

Dokumentet er elektronisk godkjent